

ADVOKATFIRMA

S J Ø D I N M E L I N G & C O

Haugaland tingrett
Postboks 385
5501 HAUGESUND

Vår ref: 13823

Ansvarlig advokat: Brynjar N. Meling

St. Olavsgt. 13
Postboks 860 Sentrum
4004 STAVANGER

Telefon: 51 84 20 60
Telefaks: 51 84 20 61
Vakttef: 48 15 11 76

E-post: post@smco.no

ANKE

TIL

GULATING LAGMANNSRETT

Ankende part: Rune Leander Hansen
Tindeland,
5568 Vikebygd

Prosessfullmektig: Advokatfirma Sjødin, Meling &
Co DA v/ advokat Brynjar N. Meling,
Postboks 860 Sentrum,
4004 Stavanger

Ankemotpart: Trude Monica Hansen
Skoglandsveien 108,
5514 Haugesund

Prosessfullmektig: Advokat Trond Hjelde
Postboks 267,
5501 Haugesund

Det inngis ved dette anke over dom i Haugaland
tingretts dom i sak nr 08-081491TVI-HAUG

Dommen ble avsagt den 8. mai.

Ankefristen er en måned. Anken er således rettidig.

Anken gjelder rettsanvendelsen og bevisvurderingen.

Det anføres at avgjørelsen ikke er truffet etter hva som
er barnets beste.

Stavanger, 8. juni 2009

Partnere advokater:

Adv. Arvid Sjødin

Adv. Brynjar N. Meling

Adv. Erling Kjærmann

Ansatte advokater:

Adv. Tore H. Høyer

Fullmektiger:

Adv. Svein Kjetil Svendsen

Adv. Christian Faye Ree

Adv.flm. Kristine Eltvedt Fiane

Advokatassistent DNA Mona Hellevik

Advokatsekretær Hege Walbækken

Org.nr: 985 815 143 MVA
Driftskonto: 8160.10.89394
Klientkonto: 8160.10.95599

Dommen ble avsagt med slik slutning.

SLUTNING

1. Gudmund Cusanus Hansen, Frøydis Hansen, f.25.12.93, Stauda Sofie Hansen, f.24.05.97, Alfredo Ao Hansen, f.17.08.99, Mariel Rose Hansen, f. 21.12.01, Urda Lilje Hansen, f.14.06.03, Solborg Sera Hansen f. 28.02.06 og Tormod Hansen, f. 17.04.08 skal bu fast hos Trude Monica Hansen
2. Trude Monica Hansen skal alene ha foreldreansvaret for Gudmund Cusanus Hansen, Frøydis Hansen, f.25.12.93, Stauda Sofie Hansen, f.24.05.97, Alfredo Ao Hansen, f.17.08.99, Mariel Rose Hansen, f. 21.12.01, Urda Lilje Hansen, f.14.06.03, Solborg Sera Hansen f. 28.02.06 og Tormod Hansen, f. 17.04.08
3. Frøydis Hansen, f.25.12.93, Stauda Sofie Hansen, f.24.05.97, Alfredo Ao Hansen, f.17.08.99, Mariel Rose Hansen, f. 21.12.01, Urda Lilje Hansen, f.14.06.03, Solborg Sera Hansen f. 28.02.06 og Tormod Hansen, f. 17.04.08 skal ha samvær med Rune Leander Hansen kvar tredje laurdag frå klokka 1000 til klokka 1600.
4. Det skal vera tilsyn under dei 20 første samværa. Familie- og likestillingsdepartementet blir pålagt å oppnemna tilsynsførar.
5. Kvar av partane skal dekke sine egne sakskostnader i søksmålet.

Anken gjelder så vel spørsmålet om foreldreansvar, som spørsmålet om daglig omsorg og samvær for fem av de sju barna. Det er videre tatt inn en subsidiær anførsel om at samværet er for lite, dersom motparten skulle få medhold i omsorgsspørsmålet.

Det aksepteres at den eldste av de umyndige barna, Gudmund Cusanus, skal bo fast hos mor og at han skal ha samvær med far i det omfang som han selv ønsker.

Det aksepteres også at den yngste av barna, Tormod, bor fast hos mor. Dette ut i fra hans alder og utvikling. Det omfang av samvær som far tilbyr mor vil innebære at han ikke i vensentlig grad separeres fra sine søsken.

Saken reiser en rekke prinsipielle spørsmål. Dette knytter seg særlig til vektleggingen av hva som er barnas ønsker.

Ad sakens parter og historikk

Som det fremkommer av tingrettens dom er partene og barnas oppvekst preget av at så vel fars som mors verdisyn, hvor de har foretatt sine valg ut i fra troen på

selvberging, og menneskets ansvar for eget liv, egne barn, og skaperverket i naturen. Barna har hatt hjemmeundervisning, men har deltatt i aktiviteter innen idrett og kultur.

Barna beskrives av alle impliserte som svært oppegående, sjarmerende utadvendte barn, uten noen som helst rapporter om påfallende adferdsmønster hos noen av dem.

Det fremstår som åpenbart at begge parter har hatt en stor del i barnas oppvekst, utdanning og fritid.

Tilværelsen har vært preget av selvbergingsidealer og familien har levd et ansvarlig liv i pakt med naturen og det forvalteransvar som begge foreldre har ment har vært pålagt dem.

Det er også på det rene at frem til barnevernet kom inn i familien høsten 07, så levde familien en tilværelse innenfor disse rammene, som ikke var mer konfliktfylt enn andre.

Det var dog mindre tilløp til konflikter, særlig knyttet til eldste sønnens utprøvinger av voksenlivet. I forhold til dette kom det frem under tingrettens behandling at Hansen uttrykte ydmykhet i forhold til om han hadde håndtert disse episodene riktig. Konfliktene som sådan var ikke større enn det som er påregnelig i en søskenflokk av en viss størrelse.

Det anføres at retten i for stor grad har lagt vekk på beskrivelser av fars habitus, hentet fra barnevernssaken. Dette særlig knyttet opp til at retten bygger på at han har diagnosen schizofreni. Det anføres videre at tingretten burde i så henseende ha oppnevnt sakkyndighet, når den i så stor utstrekning skulle legge vekt på fars psykiske helse, når han de facto ikke er mentalobservert av verken barnevernstjensenten, Kirste Westlye, som skrev rapport på vegne av barnevernet i Vindafjord, eller andre. Diagnosen er fra ungdommen, og en peker på den uttalelse som ble fremlagt under tingretten fra psykiater Tungesvik som ut i fra sine undersøkelser kom til at han ikke hadde holdepunkter for å stille seg bak en slik konklusjon.

At man da ikke oppnevner sakkyndighet er en saksbehandlingsfeil som bør lede til opphevelse. Ved en eventuell henvisning av anken til en fullstendig behandling vil en begjære oppnevnt sakkyndige.

Det beste for barnet

Avgjørelser om foreldreansvar, om hvor barnet skal bo fast og om samvær, skal først og fremst rette seg etter det som er best for barnet.

Barneloven § 48 fastslår barnets beste som det styrende kriteriet så vel for innholdet av avgjørelsene som for saksbehandlingen. Poenget ved bestemmelsen er å fokusere på barnets beste som overordnet norm. (Ot.prp. nr. 29 (2002-2003) s. 82).

«Barnets beste» er et skjønnsmessig kriterium, som innebærer at spørsmål om foreldreansvar, barnets bosted og/eller samvær skal avgjøres ut fra en konkret helhetsvurdering av barnets interesser i den enkelte sak.

I forhold til rettspraksis, som kan gi veiledning om hvilke momenter det generelt er naturlig å trekke inn i barnets beste-vurderingen og om avveiningen av de forskjellige momenter, ønsker en på vegne av ankende part å peke på følgende.

Risikoen ved miljøskifte

Risikoen ved miljøskifte er fortsatt et viktig argument i rettspraksis. Det er ankende part som står for kontinuiteten i det omsorgstilbud som har vært gitt og som fortsatt gjelder særlig når foreldrene ellers står nokså likt og det ikke er sterke argumenter som taler for å flytte barnet (f.eks. Rt. 1985 s. 467).

Miljøskiftet i denne saken er dramatisk, ved at ikkje bare må barna flytte til et nytt sted, og ny skole, de må begynne i en type skole, som er uvant ifht at de nå ikkje lenger får hjemmeundervisning. Dette argumentet veier så tungt at at det kan veie opp for at argumentene ellers går i den andre forelderens favør (Rt. 1983 s. 251).

I Rt. 1997 s. 43 ble gutten på 4 ½ år likevel flyttet fra mor i Polen til far i Norge. For de yngre barna er domstolene først og fremst opptatt av skifte av omsorgsperson og hjemmemiljø, mens de for noe større barn legger vel så stor vekt på skifte av det ytre miljøet, med venner, skole, barnehage.

Det må kreves en viss sannsynlighet for at en flytting vil medføre fordeler for barna, for at man skal endre en vel fungerende ordning, Rt. 1996 s. 420. I Rt. 2007 s. 376 ble barna på 12 og 9 år flyttet til mor i tråd med sitt eget ønske, til tross for at de måtte skifte skole.

Det anføres her at det ikkje er holdepunkter for de anførsler som barnevernstjernen har kommet med mot Rune Leander Hansen som omsorgsperson.

Rune Leander Hansen anfører også at mor er styrt ut i frå frykten for konsekvensene ifht barnevernet dersom hun skulle samarbeide med far.

Hensynet til best samlet foreldrekontakt

Å unngå hindring av samvær er kommet mer fram i de senere år, etter at Høyesterett i Rt. 1982 s. 116 slo dette fast som et sentralt moment, og flyttet en jente på 5 år fra far til mor fordi faren hadde lagt hindringer i veien for morens samværsrett. Momentet ble tillagt svært stor vekt i Rt. 1991 s. 1148, hvor Høyesterett flyttet en gutt på 7 ½ år fra mor til far til tross for at gutten ikke kjente faren. Moren hadde nektet faren samvær, og sønnen hadde bare møtt faren to ganger siden han var 2 år.

Av andre dommer kan nevnes Rt. 1983 s. 266 og Rt. 1989 s. 176. I saken i Rt. 1997 s. 797 ble to jenter på 12 ½ og 10 år ikke flyttet, tross problemer med samværsretten. En jente på 10 år ble i Rt. 2005 s. 682 flyttet til far, ut fra en helsevurdering av hennes beste med bakgrunn i at hun de siste tre årene hadde hatt minimalt med samvær med ham.

Ankende part ønsker at barna skal ha mye kontakt med sin mor. Han vil legge til rette for dette og samarbeide med mor om dette. Barna blir nå avspist med time-samvær på månedlig basis. Dette taler klart for at ankende part skal ha den daglige omsorgen.

Barnas ønske

Regelen i bl. § 31 om barnets eget ønske er den eneste lovfestede retningslinje for skjønnet. Barn skal høres når de er over 7 år.

Det som er på det rene er at så vel Frøydis som gav vitneforklaring for dommeren, og de av søsknene som har uttalt seg til dommeren, gjengitt i protokoll fra dommeravhør, har gitt uttrykk for at de ønsker å bo også med faren, og at de savner hjemstedet.

Dette er ikke på noen måte, tilstrekkelig hensyntatt i dommen.

Det følger av bl § 31 første ledd tredje punktum, som omfatter alle andre som har med barnet å gjøre, herunder offentlige myndigheter, bl.a. domstolene, at etter hvert som barnet blir i stand til å danne seg egne synspunkt på det saken dreier seg om, skal man høre hva barnet har å si før det tas avgjørelse om personlige forhold for barnet. De skal legge vekt på det barnet mener alt etter hvor gammelt og mo- dent barnet er.

Når barnet er fylt 7 år, skal det få si meningen sin før det blir tatt avgjørelser om personlige forhold for barnet, bl.a i sak om hvem av foreldrene det skal bo hos.

Av siste ledd følger det at når barnet er fylt 12 år skal det legges stor vekt på hva barnet mener.

Bestemmelsen ble endret i 2003 i forbindelse med at FNs barnekonvensjon ble inkorporert i menneskerettsloven. Første og annet punktum ble brakt i nærmere samsvar med ordlyden i art. 12 nr. 1, uten at det var ment å innebære noen realitetsendring, se Ot.prp. nr. 29 (2002-2003) s. 81.

Barnets medbestemmelsesrett er formet som en plikt til å høre hva barnet har å si før avgjørelse treffes.

Aldersgrensen i annet ledd innebærer ikke at barn under 7 år aldri skal høres. De kan ha rett til å uttale seg etter den generelle regelen i første ledd, avhengig av om de er i stand til å danne seg egne synspunkter på saken. Dette må vurderes konkret i den enkelte sak. Plikten til å høre barnet har nær sammenheng med hva slags spørsmål det dreier seg om. Her dreier det seg om basale spørsmål, om hvem de skal bo fast med. Barna skal høres.

På denne bakgrunn ber en om at lagmannsretten hører flere av barna enn de som er hørt i tingretten. Også Urda Lilje er med sine seks år moden nok for en slik samtale.

Barnet skal ikke bare få si sin mening, jf. § 31 første ledd første punktum, men det skal også etter § 31 første ledd annet punktum legges vekt på det barnet mener.

At retten ikke har lagt klart nok vekt på hva barna sier, finner vi et godt eksempel på når Mariel Rose som er sju år i mars i år har uttalt seg klart på at hun vil bo i Vikebygd, også om ikke mor skal bo der. At hun savner faren sin, og huset sitt. Se dok. 184.

En er kjent med at i dette ligger det ikke at barnets mening skal være utslagsgivende, men tas i betraktning. En mener dog at dette ikke er tatt nok i betraktning i tingrettens avgjørelse, hvor det er så stort sprik mellom den avgjørelse man har landet på og det ønsket som barna uttrykkelig kommer med.

Retten til å si sin mening er ment å være ubetinget, se Ot.prp. nr. 29 (2002-2003) s. 61 og 81.

Lagmannsretten skal også høre barna på nytt før det tas en ny avgjørelse. Av Rt. 2006 s. 929 fremgår at en gutt på 15 år som var hørt før tingrettens dom, skulle vært hørt på nytt for lagmannsretten hvor spørsmålet gjaldt gjennomføring av tingrettens dom før den var rettskraftig.

Det skal legges stor vekt på hva et barn over 12 år mener. Heller ikke her trenger barnets mening bli utslagsgivende, men det skal sterkere grunner til for ikke å følge den. Men det finnes ikke holdepunkter i saken for å ta et så stort avvik fra hva barnet sier til hva de får av kontakt med faren ihht til domsslutningen.

HR fulgte ønsket til en 12 år gammel pike om å flytte til moren, til tross for at hun i tre år hadde bodd hos faren og at moren hadde en mer usikker livssituasjon (Rt. 1990 s. 669. Se også Rt. 1997 s. 797).

I Rt. 2007 s. 376 ble to barn på 12 og 9 år flyttet til mor fordi de ønsket det selv. HR uttalte at neglisjering av 12-åringens ønske etter at han gjentatte ganger var spurt, ville gi ham følelsen av ikke å bli tatt på alvor.

Under 12 år skal det altså legges vekt på barnets mening. Retten kan ikke ha tillagt dette vekt overhode. Av betydning for vekten av barnets ønske under 12 år er det om barnet i ord eller handling har gitt sterkt uttrykk for ønsket (Rt. 1984 s. 728, Rt. 1983 s. 266). Begrunnelsen for ønsket kan i følge rettspraksis spille inn. Her kommer barna med adekvate begrunnelser for at de ønsker like mye kontakt med begge. Dette er det far som kan etterleve.

Videre ser man på om barnet er under press eller uttaler seg av lojalitet overfor den ene av foreldrene (Rt. 1985 s. 467). Barnas (11 og 9 år) klare ønske ble ikke fulgt i Rt. 1989 s. 176. Rune Leander Hansen har ikke vært i noen posisjon hvor han har kunnet presse eller påvirke barna.

Barnets *følelsesmessige tilknytning* til hver av foreldrene er et særlig aktuelt moment for små barn (Innst. O. nr. 30 (1980-81)). Med unntak av Tormod er det ikke holdepunkter for å si at barna er følelsesmessig sterkere tilknyttet den ene enn den andre av foreldrene. Dette kriteriet taler således likt for begge foreldrene.

Heller ikkje spørsmålet om hvem som har hatt *hovedomsorgen* for barna under ekteskapet, som er nevnt i forarbeidene som et viktig moment for små barn (Innst. O. nr. 30 (1980-81) s. 14), gir veiledning i vår sak. Dette momentet taler i like stor grad for begge foreldre. Det vises her til at det fremkom under forklaringene for tingretten at begge var aktive i barnets utvikling.

Rettspraksis anser stabile forhold i hjemmet for å være av verdi for barnet. Det kan dreie seg om stabilitet generelt. Far bestrider i denne anledning at det er grunnlag for den diagnose som er gitt ham.

Han har underkastet seg undersøkelse hos Dr. Hans Olav Tungesvik for å se om det er grunnlag for en slik diagnose.

Hans Olav Tungesvik tilbys som vitne for lagmannsretten.

Tungesvik er en erfaren psykiater, som har fulgt Hansen det siste året.

Foreldrenes personlige egenskaper eller omsorgsevne drøftes ikke i særlig grad av Høyesterett, utover det som kommer fram i forbindelse med hindring av samværsrett (Rt. 1989 s. 176), stabilitet og evne til følelsesmessig kontakt.

Far har etter tingrettens dom rettet henvendelse til mor for å få etablert samværet igjen, i henhold til tingrettens dom.

Brevet står ubesvart.

Oppsummering

Det tilbys de samme vitner for lagmannsretten som for tingretten.

Det vises til det som er skrevet om sakkyndige ovenfor og ber om at retten oppnevner slike.

Rune Leander Hansen har de same inntektsforhold nå som under tingrettens behandling. Han er varig ufør. En ber seg oppnevnt som prosessfullmektig for ham på det offentliges kostnad. Han er innenfor inntektsgrensene og saken tilhører de prioriterte områder, hvor retten sjølv kan gi oppnevning. En ber opplyst dersom retten ønsker fornyede inntektsopplysninger i forhold til de som følger saken.

Hensynet til ikke å dele søskenflokken står fortsatt sterkt. Det omfang av samvær som rune leander Hansen tilbyr, innebærer i realiteten at man ikkje får en deling av søskenflokken, da de barna som ikke bor hos ham vil ha mye kontakt når søsknene har et utstrakt samvær med mor.

Subsidiært

Dersom retten skulle komme til at mor skal ha den daglige omsorgen vil en anføre at det samværet som er gitt i tingrettens dom, er alt for lite hensyntatt den rolle Rune L. Hansen har hatt i barnas liv.

Det anføres også at å avskjære kontakten med faren, vil være svært skadelig for barna, og det antas at de vil ha problemer med underkaste seg et slik regime, og at de vil ta seg til rette og oppsøke faren utenfor de fastsatte samværstider.

Samværet må derfor være betydelig større enn tingrettens dom. En nedlegger ikkje noen subsidiær påstand om dette, da en slik subsidiær anførsel konsumeres av påstandens punkt 5.

Det nedlegges etter dette med forbehold om ytterligere anførsler og bevisstilbud, slik ærbødig

P å s t a n d:

1. *Rune Leander hansen skal ha det daglige omsorgsansvaret for barna Frøydís Hansen, f. 25.12.1993, Stauda sofie Hansen, f 24.05.1997, Alfredo Ao Hansen, f 17.08.1999, Mariel Rose Hansen, f 21.12.2001, Urda Lilje Hansen, f 14.06.2003 og Solborg Sera Hansen, f. 28.02.06.*
2. *Trude Monica Hansen skal ha det daglige omsorgsansvaret for barna Gudmund Cusanus Hansen, f10.05.1991 og Tormod Hansen 17.08.2008*
3. *Rune Leander hansen skal alene ha foreldreansvaret for de barna han har omsorg for.*
4. *Trude Monica Hansen skal ha samvær fastsatt etter rettens skjønn, med de barna hun ikke har det daglige omsorgsansvaret for.*
5. *Rune Leander Hansen skal skal ha samvær fastsatt etter rettens skjønn, med de barna han ikke har det daglige omsorgsansvaret for.*
6. *Trude Monica Hansen dømmes til å erstatt Rune Leander hansen det offentlige sakens omkostninger, innen 14 dager etter dommens forkynnelse.*

Med hilsen
Advokatfirma Sjødin, Meling & Co DA

Brynjar N. Meling
advokat

Anke i fire eksemplar. Alle sendt Gulating lagmannsrett, via ekspedisjon i Haugaland tingrett.